

M 294 352

SIBIŘSKÉ haiku

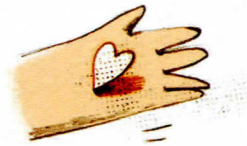

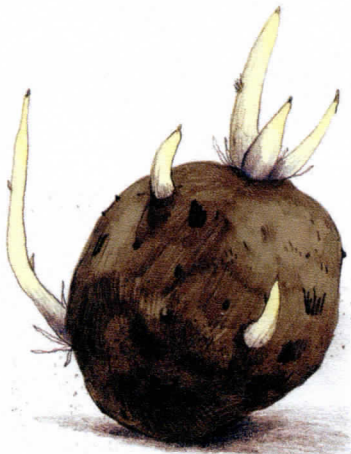
JURGA
VILE

LINA
ŪTAGAKI

Mému milovanému tatínkovi

KDYŽ JSEM BYLA MALÁ, TATÍNEK SE OBČAS TICHÝM HLASEM ZMÍNIL O SIBIŘI. KROTIŁ NÁS, KDYŽ JSME SE S BRATREM PŘI OBĚDĚ U STOLU POŠTUCHOVALI NEBO NAD NĚČÍM OHRNOVALI NOS. ŘÍKÁVAL, ŽE JAKO DÍTĚ SE NA SIBIŘI RADOVAL I ZE ZMRZLÉ BRAMBORY. KDYŽ NĚJAKOU NAŠEL, SAMOZŘEJMĚ JI HNED SNĚDL, PROTOŽE NIC JINĚHO NEMĚL...

SIBIŘ JSEM SI PŘEDSTAVOVALA JAKO VZDÁLENOU ZEMI POKRYTOU LEDEM, KDE SE VŠICHNI CELÉ DNY DRŽÍ ZA KRUČÍCÍ BŘICHA A Z NOSU JIM VISÍ RANPOUCHY. TENKRÁT JSEM NECHÁPALA, JAK SE TAŤKA NA TAKOVÉ STRAŠNÉ MÍSTO MOHL DOSTAT. JEHO MINULOST BYLA ZAHALENA TAJEMSTVÍM. KDYŽ DNES SVÝM DĚTEM VYPRÁVÍM O TĚ ZMRZLÉ BRAMBOŘE, PTAJÍ SE, KDO A PROČ DĚDEČKA ODVEZL. NENÍ SNADNÉ JIM TO VYSVĚTLIT...

BYLY TO NEKLIDNÉ ČASY. ZAČALA VÁLKA. NĚMECKÁ ŘÍŠĚ NAPADLA POLSKO. LITVU KRÁTCE NATO OKUPOVAL, JINAK ŘEČENO ZABRAL SOVĚTSKÝ SVAZ, MOCNÝ STÁT, KTERÝ VYTVOŘILI RUSOVÉ. VĚTŠINA LITEVCŮ ALE CHTĚLA ŽÍT VE SVĚM, NEZÁVISLÉM STÁTU, A TAK BYLI MNOZÍ POVAŽOVÁNI ZA NEPŘÁTELE SOVĚTSKÉHO SVAZU. A NEPŘÁTELE BYLO TŘEBA ZNIČIT. LIDI VYHNALI Z DOMOVŮ. CELÉ RODINY. VYHNALI JE A VYSTĚHOVALI DO NEJVZDÁLENĚJŠÍCH, NEJHRAZIVĚJŠÍCH KOUTŮ RUSKA, NA DALEKOU SIBIŘ. MNOHO LIDÍ TAM VE VYHNANSTVÍ ZEMŘELO. JEN NA PÁR Z NICH SE USMÁLO ŠTĚSTÍ A MOHLI SE VRÁTIT DO VLASTI. TŘEBA DĚTI, KTERÉ DOBRÍ LIDÉ PŘIVEZLI ZPÁTKY DOMŮ „VLAKEM SIROTKŮ.“ MEZI NIMI BYL I ALGIŠEK - MŮJ TAŤKA. JEHO A BABIČČINY VZPOHÍNKY MĚ TAKÉ INSPIROVALY K SEPSÁNÍ TĚTO KNIHY. MNOHO JE V NÍ SKUTEČNĚHO, NĚCO JE SHYŠLENÉ...

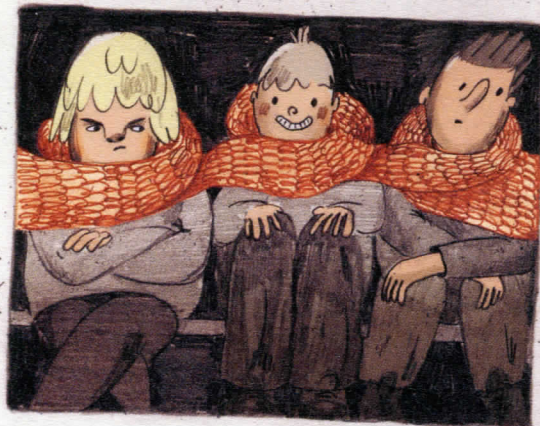
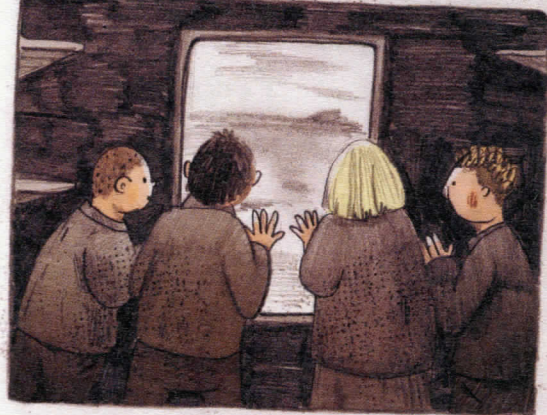
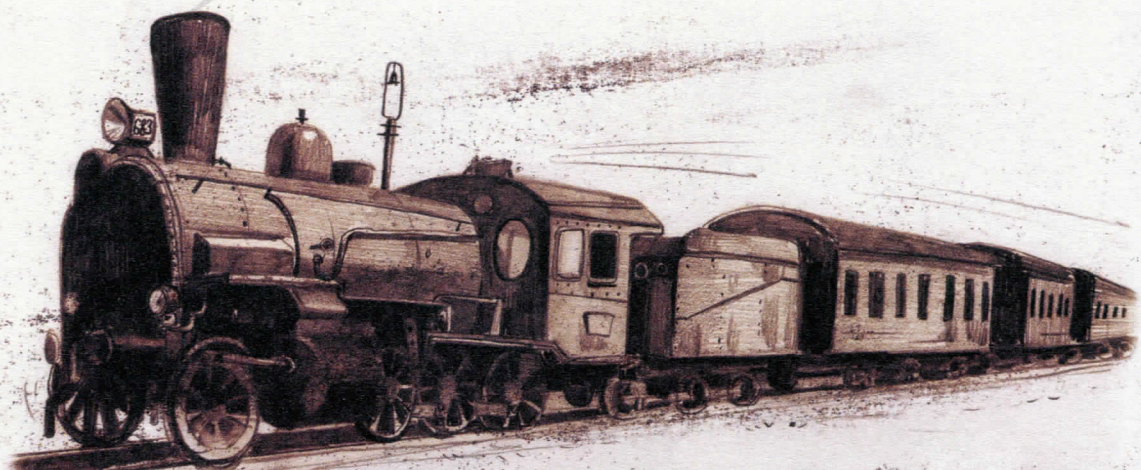
Junga Vile

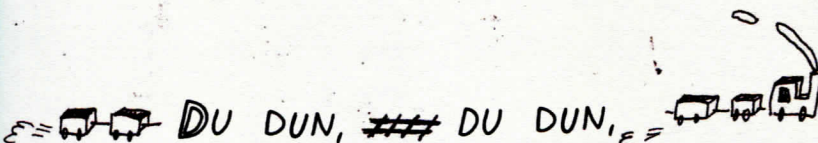

ALGISEK

JMENUJU se ALGIS, ale většinou mi
ŘÍKAJÍ ALGISEK. Je mi asi TŘINÁCT LET,
PŘESNĚ TO NEVÍM. MÁM STARŠÍ SESTRU
DALIU, BAVÍ JI PLETENÍ. JÁ RÁD ZPÍVÁM
VE SBORU A BUBNUJU NA STARÉ VĚDRO.
NAŠE MAMINKA DLOUHO NEMLUVILA, ale
PO VELKÉ BŮŘI se jí HLAS VRÁTIL. TATÍNEK
UMŘEL † V LÁGRU. A POŘÁD JAKO ŽIVÝ
JE SE MNOU HOUSER MARTIN! Víte, že
NA SIBIŘI NEROSTOU JABLKA? JÁ TO
NEVĚDĚL...

BUĎ ZBOHEM, SIBIŘI

 DU DUN, ~~DU~~ DU DUN, DU DUN,
„VLAK SIROTKŮ“ VEZE NÁS, SIROTKY I POLOVIČNÍ
SIROTKY, DOMŮ - ZPÁTKY DO LITVY.
NEVIDĚLI JSME JI NĚKOLIK LET. TAK DLOUHO
JSME BYLI NA SIBIŘI. SIBIŘ JE DALEKO NA
SEVERU. JE TO DIVNÉ, ALE LITVU SI PAMATUJU,
JAKO BYCH ODJEL VČERA. ÚPLNĚ JASNĚ.
~~NI~~ LIDÍ, DOMY, KONĚ... BARVY, VŮNĚ,
ZVUKY... NA SIBIŘI JSME VŠECHNY TYHLE
VZPOMĚNKY ZASUNULI HLUBOKO DO PAMĚTI.
A TEĎ ZASE VŠECHNO UVIDÍME, UCÍTÍME
A USLYŠÍME!

SPOLEČNĚ S NÁMI JEDOU I DVA DOŠPĚLÍ:
DOBŘE DUŠE BIRUTE A PRANAS. TO ONI PRO
NÁS PŘIJELI NA SIBIŘ. DŮVEZLI CELÝ STOH
DOKUMENTŮ A POUVOLENÍ S PODPISY DŮLEŽITÝCH
LIDÍ. NEBYLO LEHKÉ NÁS Z VYHNANSTVÍ DOSTAT,
ALE NAKONEC SE TO Povedlo. BIRUTE A PRANAS
VONÍ LITVOU...

VE VAGÓNU POLETUJE I NĚKOLIK DUŠIČEK -
NE KAŽDÝ JE VIDÍ... ACH, MNĚ SE CHCE TAK
SPÁT. SIBIŘ MI DALA HRŮZNĚ ZABRAT...

DU DUN, DU DUN, ~~DU~~ DU DUN...

 DU DUN

ALE
JÁ MÁM
ČERNÝ KAŠEL!

PĚVECKÝ SBOR JABLŮČKA

EHE
EHE

VERUNKA †

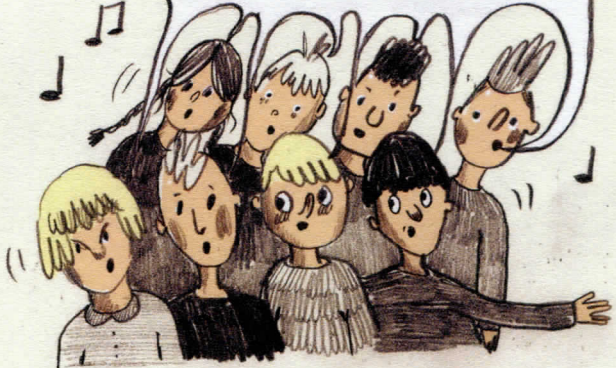

MYSLÍM, ŽE DUCHY
VIDÍME JEN MY S DALÍOU.
OŠTATNÍ TO KAŽDOPÁDNĚ
NEDÁVAJÍ NAJEVO. DUŠE JSOU
VŠUDE KOLEM NÁS. JAKO
LEHKÝ VĚTRČEK.

DUŽE JEDNORUKÉ
VĚTELKY VIOLETY †

CHMURA SRDCE LEKÁ,
ČERNÉ MRAKY TÁHNŮU,
CO NÁS DOMA ČEKÁ...

DĚTÍ,
CO TO ZPÍVÁTE?
ZAZPÍVEJME SI
RADŠI NĚJAKOU LIDOVOU
PESNIČKU!

NA VRCHU JE JUVY VLNÍ
A POD NIMI ŘŮČKA
ŠUMĚ, TRALALA...

HALŮ, PROBUĎTE SE.
ZAZPÍVEJTE SI S NÁMI.

NEVIDÍ,
NEŠLYŠÍ...

NA PÍSNÍČKY
NE MÁM ANI
POMYSLENI, BIRUTE...

ČO VÁS TRÁPÍ?
DĚTI VEZEME.
MISE JE V KONCE.

VIDĚLA JSTE,
KOLIK JICH TAM
JEŠTĚ ZŮSTALO?!

PŘIVEZE ME DOMŮ
I OSTATNÍ PRANAŠCI
NEVZDÁME TO.

PŠT!
ALGIŠEK SPÍ...

PANÍ UČITELKO, JE
LITVA JEŠTĚ DALEKO?

NA DOSAH RUKY...

PRÁVĚ V TOM VLAKU, KTERÝ NÁS VEZL DOMŮ,
JSEM V POLOZPÁNKU, VYČERPANÝ KAŠLEM, ZAČAL
VZPOMÍNAT, JAK TO TENKRÁT VŠECHNO BYLO.

VČELY a svatojánské MUŠKY

BYLA SOBOTA, ZASEDLI
JSMĚ K OBĚDU, BYLO
PROSTŘENO.

TAŤKA JI NAKROUTIL KNIŘY
a s OČIMA K NEBĚ, NEBO
SPÍŠ KE STROPU, ZAČAL:

DĚKUJEME,
že MÁME JEDEN
DRUHÉHO A JE CO JÍST.
ROMANCE PŘEJEME
OBLÁČEK MĚKKÝ JAKO
POLŠTÁŘEK A URĚLÍ,
ABY SE JÍ VRÁTIL
HLAS. DĚKUJEME VČELKÁM
ZA MED. DÍKY NĚM
JE NÁŠ ŽIVOT SLADŠÍ...

ROMANKA †

PO OBĚDĚ JSME STÁČELI MED
A PROHLÍŽELI PLÁŠTVE.

SNAD SE
TAM NEDOSTALA
PLÍŠEŇ!
NENÍ VČELSTVO
ZE SLABĚ
A KRÁLOVNY
UNAVENÉ? MLADÉ
KRÁLOVNY
MUSEJÍ VYSTRÍDAT
STARÉ.

A CO SE STANE
S TĚMI STARÝMI?

POLETÍ
DO VČELÍHO
RAJE...

Večekaně

Rohlířovou
lhotu

na

pabla

Tma...

MOJE MAMINKA NEMLUVÍ.
VZPOMÍNÁM, ŽE DŘÍV SE ČASTO SMÁLA.
VYPRÁVĚLA VŠELIJKÉ PŘÍBĚHY, RÁDA ZPÍVALA.
PŘED NĚKOLIKA MĚSÍCI JSME POCHOVALI
NAŠI MALOU SESTŘIČKU ROMANKU. †
OD TĚ DOBY JE MAMKA NĚMÁ.
SMUTEK Z NÍ VYTÁHL HLAS
JAKO KLEŠTĚ HŘEBÍK.
KDYŽ CHCE NĚCO ŘÍCT,
NAPÍŠE VZKAZ NA PAPIREK
A MÁVÁ JÍM, ABYCHOM
TO VIDĚLI. TAKHLE:

URŠULA
MEDKUSOVÁ
maminka

DNEŠ
JE NOC
SVATO-
JÁNSKÝCH
MUŠEK!

SEDĚLI JSME V SÁDU JAKO NA DIVADLE
A DÍVALI SE, JAK TANČÍ SVATOJÁNSKÉ MUŠKY.

MARTIN ZNEPOKOJENĚ
PŮZOROVAL SVĚTÍCÍ
BROUČKY A VTOM
ZAKEJHAL, SKORO
ZAVYL. JAKO VLK
NA MĚSÍC.

a ů ů ů ů ů ů ů

Co se děje?

MARTIN JE MŮJ KAMARÁD
HOUSER. DAROVAL MI HO SOUSED
KLÍMAS ZA TÓ, ŽE JSEM HO
ZACHRÁNIL ZE SPÁRŮ LIŠKY. UŽ SI
HOUSERA NESLA K OBĚDU. PELÁŽILA
PŘES ZAMRZLOU ŘEKU. POJMENOVAL
JSEM HO MARTIN, PRŮTOŽE MAMKA
MI VYPRÁVĚLA O KLUKŮVI, KTERÝ
NA KŘÍDLECH HOUSERA
MARTINA PRŮCESTOVAL
CELÝ SVĚT.

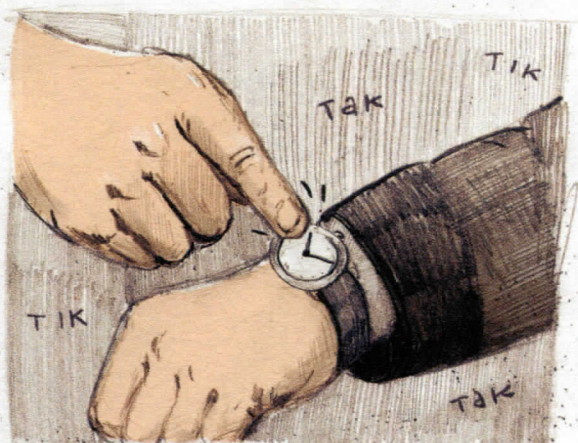
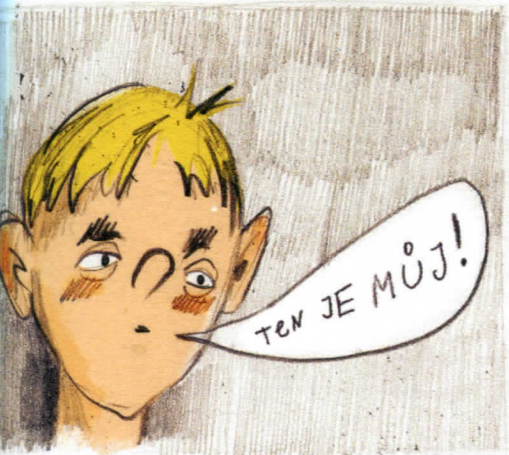
TAKY JSEM SNIL O TOM, ŽE SE S MARTINEM
VYDÁME NA CESTY, A TIŠE JSEM ČEKAL,
AŽ K TOMU DOJDE. A STALO SE TO RYCHLE.
JENŽE ÚPLNĚ JINAK, NEŽ JSEM
SI PŘEDSTAVOVAL.

KDO JO JLUČE[≡] NA DVEŘE

BYLO 14. ČERVNA 1941 RÁNO. TVRDĚ JSME SPALI.
A MNĚ SE VE SNU ZDÁLO, ŽE ŠTĚKAJÍ
PSI. NEJDŘÍV JEDEN, PAK DVA A NAKŮNEC
CELÁ SMEČKA. RAFALI POŘÁD VÍC A VÍC NAHLAS.

VZPOMÍNÁTE, JAK BYL VEČER HOUŠER
MARTIN NEKLIDNÝ? CÍTIL, ŽE SE BLÍŽÍ
NEŠTĚSTÍ. NAJEDNOU SE OZVALO HLASITÉ
BUŠENÍ NA DVEŘE, VYSKOČILI JSME Z PŮSTELÍ.
VENKU ZBĚSILE ŠTĚKALI VESNÍČTÍ PSI. TO NEBYL SEN...
STRNULÍ STRACHEM JSME ČEKALI, CO SE BUDE DÍT.
MAMKA, TATKA, JÁ A DALIA... HOUŠER MARTIN
ZALEZL PŮD PŮSTEL. DVEŘE NEVYDRŽELY KOPANCE
A VYVRÁTILY SE Z PANTŮ. DO MÍSTNOSTI VPADLI
DVA RUŠTÍ VOJÁCI A NÁŠ SOUSED KEMSYNAS. JEDEN
Z VOJÁKŮ NÁM PŘIKÁZAL, ABYCHOM SE SEŘADILI.
ZPŮD PŮSTELE VYTÁHL HOUŠERA. MĚL NASPĚCH,
ŠTRKAL DO NÁS A NADÁVAL. A MY SE TRÁSLI,
ZUBY NÁM DRKŮTALY.

MAMKA VYTÁHLA ZE SKŘÍŇNĚ KRÁSNÉ
KVĚTOVANÉ ŽATY A TAŤKA SVÁTEČNÍ
OBLEK.

TAKHLE SE TO
UČILI: MEZI LIDI
MÁŠ JÍT SLUŠNĚ
OBLEČENÝ...

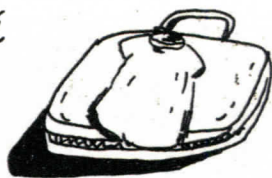

Soused Kemsynas zařval rudý jako řepa:

MAMINKA NACPALA OBLEČENÍ
DO KUFRU, NAHORU RÓZLOŽILA
BÍLÉ ŽATIČKY NAŠÍ SESTRÍČKY
+ ROMANKY...

DALIA STÁHLA Z PÓSTELE BAREVNÝ PŘEHOZ, KTERÝ
PLETLA BABIČKA, A ZABALILA SE DO NĚJ JAKO

DO ŽÁLY. PŘEMÝŠLEL JSEM, CO JEŠTĚ
VZÍT. ZATÍMCO JSEM SE ZMATENĚ
RÓZHLÍŽEL KÓLEM, MARTIN PÓPADL
ZE STÓLU ALBUM S RÓDINNÝMI
FÓTOGRAFIEMI A SCHOVAL SI HO
PÓD KŘÍDLA. TEĎ JE TO

V PÓŘÁDKU. MÁM PÓCÍT, ŽE JSEM
PŘIPRAVENÝ NA CESTU. TATKA TAJNĚ
PÓKLOUZL DO SKLEPA A VRÁTIL SE S VĚDREM
PLNÝM JABLEK. TAKOVÝ BYL NÁŠ TATKA.
ANI VOJÁCI S PÚŠKAMI HO NEMÓHLI ZASTRAŠIT.

HRK DRK ODJÍŽDÍME

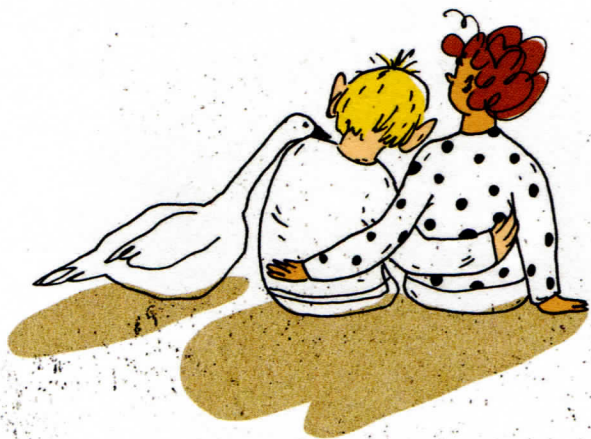

TAK JSME ODJELI. DRKOTALI JSME SE
 PO SILNICI, SVÍTALO. BYL KRÁSNÝ DEN,
 ZVLÁŠTNĚ TICHÝ. NECVRKALI CVRČCI, NEZPÍVALI
 PTÁCI. BRZY NÁM NAŠE STAVENÍ ZMIZELO
 Z OČÍ. CESTOU VOJÁCI NABRALI JEŠTĚ PANÍ
 KADAGYZOVOU A POZDĚJI I JONIKAITISOVY
 S NOVOROZENĚTEM V NÁRUČI. NAKONEC BYL
 POVOS ÚPLNĚ NACPANÝ. NÁŠ KONÍK ČTYŘLÍSTEK,
 I KDYŽ BYL NEJSILNĚJŠÍ Z NAŠICH KONÍ,
 SOTVA PLETL NŮHAMA. TAK JSME SE
 SUNULI DÁL. SEDĚLI JSME STRNULE
 NA VOZE, UNAVENÍ A SMUTNÍ. VE SKRYTU DUŠE
 JSME DOUFALI, ŽE SE KAŽDOU CHVÍLI UKÁŽE,
 ŽE DOŠLO K OMYLU, A MY SE
 BUDEME MŮCT VRÁTIT DOMŮ.

ZATOUŽIL JSEM PO ROHLÍKU, ALE DALIA
MI ZAKÁZALA NA NĚ MYSLET. V TU CHVÍLI
MNŮU PROJELO TUŠENÍ, ŽE MOŽNÁ OPRAVDU
ROHLÍKY JEN TAK NEOCHUTNÁME. ŽE ODE
DNEŠKA SE NÁŠ ŽIVOT ASI POŘÁDNĚ ZMĚNÍ.
HOUSER MARTIN MI PÓLOŽIL HLAVU NA RAMENO
A POVZBUDIVĚ MĚ ŠTÍPL DO UCHA. ŮBJAL JSEM
DALIU A ZE VŠECH SIL SE K NÍ PŘITÍSKL.
ŮBVYKLE KVŮLI TOMU PRSKALA A ŘÍKALA:
„NECH MĚ UŽ KONEČNĚ!“ ALE TENTOKRÁT MĚ
JEN JEMNĚ POHLADILA PO ZÁDECH.

DALIA JE MOJE STARŠÍ SESTRA. JE JAKO
Z JINÉHO SVĚTA. JE OPÁLENÁ, TVÁŘ MÁ
OŠLEHANOU VĚTREM A KUDRNATÉ VLASY SI
VLASTNORUČNĚ STŘÍHÁ NAKRÁTKO. JEN TAK -
ŠMIK, ŠMIK - NŮŽKAMI NA STŘÍHÁNÍ OVCÍ.
DALIA CHODÍ S OBRÁCENÝM ÚSMĚVEM. ŘÍKÁ,
ŽE SE USMÍVÁ NA NEBE. LIDÉ O NÍ ČASTO
ŘÍKAJÍ, ŽE JE „KLUKANDA“. ANI NEVÍM, JESTLI
MÁ NĚJAKÉ ŠATY. JE DIVNÁ TA DALIA. ALE
JÁ JI ZNÁM. JEN HRAJE, JAKÁ JE TVRĎAČKA,
A VE SKUTEČNOSTI MÁ CITLIVOU DUŠI.
VEČER ČTE KNIHY A PLÁČE.

DALIA MEDKUSOVÁ

SESTRA

Měsíc VŠECHNO VIDÍ

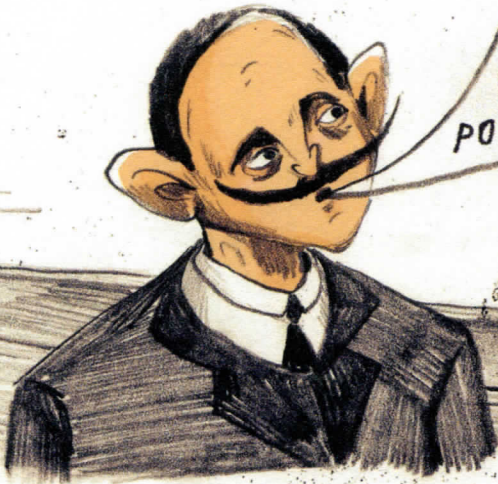
POVOZ SKŘÍPAL, JAKO BY SE MĚL KAŽDOU CHVÍLI ROZSYPAT. TAJNĚ JSME V TĚ DOUVALI. KÉŽ BY TAHLE NEŠŤASTNÁ CESTA SKONČILA TADY A TEĎ, DOKUD JEŠTĚ NENÍ POZDĚ. BYLO JASNÉ, ŽE VÍC PASAŽÉRŮ SE UŽ DO VOZU NENACPE. TUŠILI JSME, ŽE MÍŘÍME K NÁDRAŽÍ.

NAJEDNOU JSEM V DÁLCE ZAHLÉDL ZNÁMOU SILUETU. SRDCE SE MI ZACHVĚLO. "♥" NE, NE, JEN TĚ NE! CHTĚL JSEM KŘIČET, ALE HLAS SE MI ZADRHL V KRKU. TAHLE OSOBA SE DO VOZU DOSTAT NESMÍ. TUHLE OSOBU, KTERÁ SE K NÁM ŽENE S PLNŮU TAŠKOU KNIH, MÁM TOTIŽ STRAŠNĚ RÁD...

A woman with dark hair in a bun, wearing a light-colored blouse with red floral patterns, is shouting with her mouth wide open and her hand near her face. A speech bubble originates from her mouth.

HEJ, BRATŘE!
KAMPAK JEDETE?
TO JSTE NA MĚ
ZAPOMNĚLI?

A man with a large, dark mustache and a receding hairline, wearing a dark suit, white shirt, and dark tie, is looking upwards. A speech bubble originates from his mouth.

ZA CHVÍLI SE
VRÁTÍME, SESTRÍČKO,
POČKEJ U NÁS DOMA!

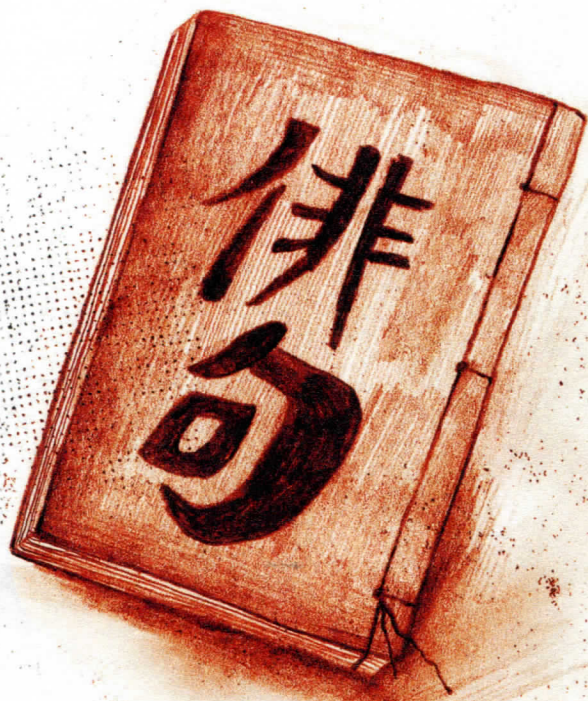

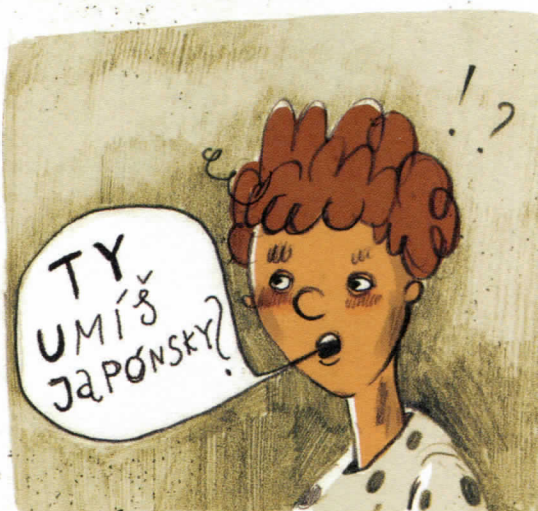
TETA PETRONELA JE TAŤKOVA SESTRA. JE TO
OPRAVDOVÁ OSOBNOST. PŮSHÁNEĽA HORY KNÍŽEK
A OTEVŘELA SI DOMA KNIHOVNU. DÍKY NÍ SE
NAUČILI ČÍST I NEGRAMOTNÍ. V JEJÍM DOMĚ JE
VÍTÁN KAŽDÝ. KDYŽ S NÍ MLUVÍŠ, MÁŠ POCIT,
JAKO BYS CESTOVAL... KROUŽIL KOLEM NÍ NEJEDEN
NÁPADNÍK. ALE ONA JE SVOBODNÁ JAK VÍTR.

PETRONELA TAKY Z VŠELIJAKÝCH KYTEK A KOŘENŮ
VAŘÍ BARVY. BARVÍ JIMI LÁTKY. SUŠÍ JE PAK NA
DVORUKU NA STROMECH. NĚKDY SE RÁNO ČLOVĚK
PROBUDÍ A CELÝ DVŮREK ZDOBÍ BAREVNÉ PRAPORKY...

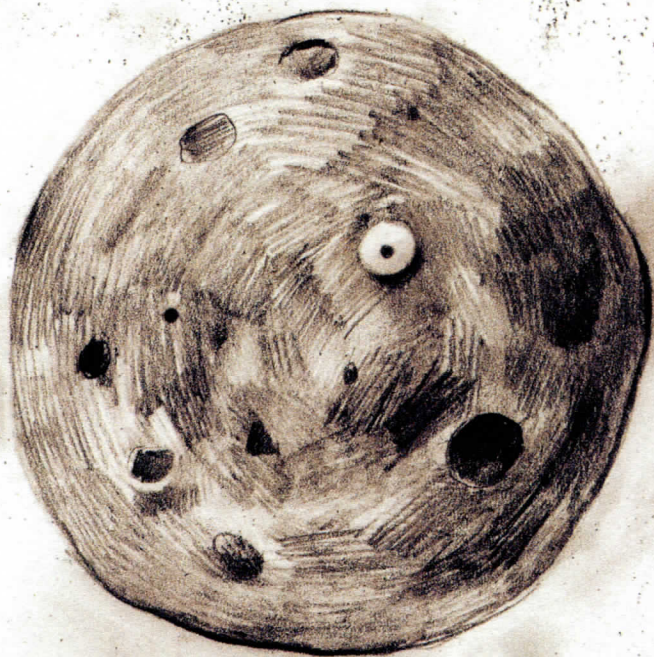
ALE NA TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ BYCH ZAPOMNĚL. NAŠE
TETA ZBOŽŇUJE JAPONSKO. MOŽNÁ TAM V MINULÉM
ŽIVOTĚ ŽILA, KDŮ VÍ...

TETA PETRONELA SE TLAČILA MEZI NÁS. VOJÁCI
JI STRKALI ZPÁTKY. MAMKA JÍ RUKAMA NOHAMA
UKAZOVALA, AŽ OD NÁS UTEČE CO NEJDÁL. ALE
ONA, CELÁ ROZOHNĚNÁ, SE STEJNĚ VMÁČKLA DO
VOZU. VOJÁCI S CHECHTÁNÍM VYHODILI KNIHY
NA CESTU. JEN JEDNÉ SI NEVŠIMLI, TETA SI
JI SCHOVALA DO ZÁŇADŘÍ. BYLA TO KNÍŽEČKA
S ČERVENOU OBÁLKOU. OD TÉ DOBY MI VŠECHNY
KNÍŽKY S ČERVENOU OBÁLKOU PŘIPOMENOU TO RÁNO
A JAPONSKÉ HAĪKU. A BYCH PRAVDU ŘEKL, SLOVO
Haiku JSEM TENKRÁT SLYŠEL POPRVÉ.
ZNĚLO JAKO ZAKLÍNADLO.
Haiku... UKÁZALO SE, ŽE JE TO KRÁTKÁ JAPONSKÁ
BÁSNIČKA. PODOBNĚ BUDEME BRZY SAMI S OBLIBOU
SKLÁDAT.

Lidé ve voze si šuškali, DOHADOVALI SE,
KAM NÁS VEZOU. JEDNI ŘÍKALI, ŽE DO
HLAVNÍHO MĚSTA VILNIUSU, DRUZÍ
ŽE NA SIBIŘ. A DÁL NEŽ NA SIBIŘ
UŽ TO NEŠLO... LEDA NA MĚSÍC,
KTERÝ NÁS SVÝM BLEDÝM OKEM DÁL
ZLEDOVAL Z NEBE, I KDYŽ UŽ BYLO
BÍLÉ RÁNO A SVÍTIL O SLUNCE. ☹

Ptáci Ne!

Z ROHLÍKOVÉ LHOTY JSME DOJELI DO VĚTŠÍHO MĚSTA a ODTUD NÁS PŘEVEZLI DO NOVÉ VILNI. TO JE KOUZEK OD VILNIUSU, TAM UŽ JSEM JEDNOU BYL... ROZHLÍŽEL JSEM SE, JESTLI NEUVIDÍM VĚŽ GEDIMINASOVA HRADU, ALE MARNĚ. NA NÁDRAŽÍ TO VŘELO JAKO V KOTLI. LIDI POZADILI DO DIVNÝCH DŘEVĚNÝCH VAGÓNŮ. TAŤKA ŘEKL, ŽE JSOU TO VAGÓNY PRO DOBYTEK. DOBYTEK TAKOVÝM VLAKEM OBYČEJNĚ PŘEPRAVUJÍ VESTOJE, ALE TYHLE VAGÓNY BYLY UPRAVENÉ: PODÉL STĚN DALI DVÓUPATROVÉ DŘEVĚNÉ PRYČNY. PRO VŠECHNY NESTAČÍ, O MÍSTO SE MUSÍME DĚLIT. OD TĚD SE NAUČÍME DĚLIT O VŠECHNO. VOJÁCI NA NÁDRAŽÍ „DĚLILI RODINY“: MUŽE ODVEDLI a POŠTAVILI JE DO DLUHÉ ŘADY. ZASLECHLI JSME, ŽE JE POVEZOU NA TĚŽKOU PRÁCI DO PRACOVNÍCH TÁBORŮ. PŘEDSTAVIL JSEM SI TATÍNKA VE VĚZEŇSKÉM MUNDÚRU S OBROVSKÝM PYTLEM NA ZÁDECH.

